

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/161/2023
Identifikačné číslo spisu:	5117233792
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5117233792.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. Y., narodenej X. I. XXXX, Y. T. I., Č. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Durajom, so sídlom Čadca, Sládkovičova 1700, proti žalovanej U. I., narodenej X. B. XXXX, C., C. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom Čadca, Ul. 17. novembra 3215, IČO: 50 473 522, o vypratanie nehnuteľnosti a odstránenie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 45C/41/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. júla 2023 sp. zn. 7Co/46/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom z 3. novembra 2022, č. k. 45C/41/2017-489 konanie v časti o vypratanie nehnuteľnosti zastavil, po späťvzatí žaloby v uvedenej časti podľa § 145 ods. 2 CSP (výrok I.), žalovanú zaviazal k povinnosti na vlastné náklady odstrániť betónové schodisko vo výmere 3,80 m², ktoré zasahuje do pozemku vo výlučnom vlastníctve žalobkyne - CKN parcely č. XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 386 m², k. ú. Y. T. I., zapísanej na LV č. XXXX, do 15 dní (výrok II.) a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.) a Slovenskej republike priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok IV.).

2. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou rodinného domu a pozemkov, ktoré susedia s pozemkami vo vlastníctve žalovanej. Pozemok parc. č. XXX v minulosti užívali právni predchodcovia žalobkyne Z. C. a V. rod. N. a žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k CKN parcelám č. XXX/X a XXX/X na základe osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva. Pozemok parc. č. XXX užívali v minulosti I. I. a U., rod. S. (žalovaná). Žalovaná nadobudla vlastnícke právo k CKN parcelám č. XXX/X a XXX/X na základe osvedčenia vyhlásenia o vydržaní. Žalovaná v priebehu konania netvrdila, a ani nepreukázala, že by jej svedčilo vlastnícke právo k CKN parcelám č. XXX/X a XXX/X (predtým k parcele XXX), a ani to, že by uvedená parcela/parcely boli

ňou (jej právnymi predchodcami) užívané. Bolo preukázané, že na pozemkoch CKN parcely č. XXX/X a č. XXX/X je postavené betónové schodisko, ktoré je stavbou spojenou so zemou pevným základom, t. j. nehnuteľnosťou, toto je vo vlastníctve žalovanej a schodisko vo výmere 3,80 m² zasahuje do pozemku CKN parcely č. XXX/X. Na stavbu schodiska nebolo vydané stavebné povolenie, ani kolaudačné rozhodnutie. V čase pred začatím výstavby schodiska bola vykonaná obhliadka miesta plánovanej výstavby komisiou výstavby a územného plánu pri obecnom úrade C. dňa 2. augusta 1992, pri ktorej bolo vykonané vytýčenie schodov, na základe čoho v roku 1992 došlo k vybudovaniu schodiska, ktoré je predmetom konania. Na základe takto zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že na strane žalovanej sa jedná o neoprávnenú stavbu a žalobu na odstránenie schodiska je potrebné posúdiť na základe podmienok § 135c Občianskeho zákonníka. Bolo nesporné, že žalobkyňa nemá záujem o prikázanie stavby do jej vlastníctva, bez vlastníctva k CKN parcele č. XXX/X, s čím nesúhlasila žalovaná. V konaní súd nevzhliadol výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo možné zriadiť vecné bremeno spočívajúce v povinnosti žalobkyne strpieť stavbu betónového schodiska na pozemku v jej vlastníctve. Prvoinštančný súd ďalej uzavrel, že z okolností prejednávanej veci, žalovaná na realizáciu svojho vlastníckeho práva nevyhnutne nepotrebuje využívanie schodov a nebol preukázaný ani ňou tvrdený verejný záujem ako prechod občanom obce Povina, keď takýto verejný záujem nebol ani relevantný a nebol v konaní ani preukázaný. Keďže stavebník hrubým spôsobom porušil svoje povinnosti - zasiahol do vlastníckeho práva iného vlastníka, odstránenie je účelné aj s ohľadom na spôsob využitia sporného betónového schodiska. Z uvedených dôvodov preto súd žalobe na odstránenie schodiska na základe zákonných podmienok § 135c Občianskeho zákonníka vyhovel.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa § 253 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. júla 2023 sp. zn. 7Co/46/2023 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. tak, že žalovaná je povinná odstrániť z pozemku CKN parc. č. XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 386 m², zapísanej Okresným úradom Kysucké Nové Mesto, katastrálny odbor na LV č. XXXX, k. ú. C., betónové schodisko v rozsahu 3,80 m² tak, ako je vyznačené a ohraničené v znaleckom posudku č. 4/2021 z 3. mája 2021 vyhotoveného znalkyňou V. I. Y., v bodoch č. 1-22, č. 451-2 a č. 451-3 geometrického zamerania, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. a IV. potvrdil, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. ponechal nedotknutý a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

5. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že z hľadiska vecného posúdenia považoval rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu za správny, preto ho vo výrokoch III. a IV. potvrdil a procesne rozhodol o zmene rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II. len v dôsledku úpravy žalobného výroku na základe vykonanej zmeny žaloby a vykonateľnosti rozsudku, aby uložená povinnosť (odstránenie časti schodiska) bola zrejmá a v súlade so závermi znalkyne V. I. Y. v znaleckom posudku č. 4/2021. Na zdôraznenie správnosti vyslovených skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na to že z vykonaného dokazovania je jednoznačné, že k vybudovaniu schodiska v roku 1992 došlo aj na časti - v tom čase evidovanej parcely č. XXX vo vlastníctve právnej predchodkyne žalobkyne, pričom nebolo preukázané, že by žalovanej (prípadne jej manželovi) v čase vybudovania tejto neoprávnenej stavby až do súčasného obdobia svedčilo k parcele č. XXX vlastnícke právo. Pri výklade zákonných podmienok § 135c Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie správne dospel k záveru pri rozhodovaní o stavbe na cudzom pozemku, vo zvolenom spôsobe riešenia - odstránenia stavby na náklady stavebníka, ako prvého spôsobu možného usporiadania vzájomných vzťahov medzi stranami, vychádzajúc zo zistených skutočností na základe výsledkov vykonaného dokazovania. V konaní nebol preukázaný žiadny verejný záujem na vybudovaní predmetného schodiska, keď stavebná komisia obce C. vykonala len miestne šetrenie v súvislosti s budovaním oplotenia a schodiska bez založenia akýchkoľvek právnych vzťahov k nim (bez stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia), a nebol preukázaný ani verejný záujem z hľadiska účelu vybudovania takéhoto schodiska ako miestnej komunikácie a v súčasnej dobe sa jedná o neudržiavané a

značne schátrané schodisko. V podrobnostiach odvolací súd poukázal na vyslovené skutkové a právne závery súdu prvej inštancie v rozsudku, s ktorými sa stotožnil a na ktoré v dôvodoch svojho rozhodnutia odkázal podľa § 387 ods. 2 CSP.

6. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. b) a f) CSP. t. j., že ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Žalovaná v dovolaní poukázala na to, že žalobkyňa nadobudla vlastnícke právo k CKN parcele č. XXX/X na základe osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva v roku 2007 a samotná stavba schodiska na uvedenom pozemku bola realizovaná v roku 1992. Teda stavba schodiska bola realizovaná ešte skôr ako sa žalobkyňa stala vlastníčkou CKN parcely č. XXX/X a teda žalobkyňa nadobudla uvedenú parcelu aj so stavbou časti schodiska. Mala vedomosť, že na uvedenej parcele sa nachádza schodisko a preto je ona ako vlastník uvedenej parcely aj vlastníkom časti stavby schodiska v rozsahu nachádzajúcim sa na CKN parcele XXX/X a má výlučné právo a dispozíciu rozhodnúť o jeho vypratání, resp. odstránení časti stavby. Žalovaná teda nie je osobou, ktorá disponovala vecnou pasívnou legitímáciou a preto žaloba o vypratanie vecí mala byť zamietnutá. Ďalej žalovaná uviedla, že pozemky, na ktorých je stavba schodiska realizovaná, boli ich predchodcami užívané na základe plotov, ktoré si spoločne vybudovali na základe susedských dohôd. Dnes je na základe geodetických zameraní a posudku predloženému súdu zrejmé, že predošlé zameranie a vybudovanie plotov bolo v tej dobe urobené s odchýlkou. Preto vznikol stav, v ktorom nie je majetkový stav totožný s umiestnením plota, podľa ktorého boli postavené schody v roku 1992. Na základe týchto faktov je zrejmé, že žalovaná v tom čase vybudovala schody na pozemku, ktorý užívala. V roku 2007 bol vytvorený geometrický plán, ktorý nerešpektoval hranicu užívania v teréne, ale vypracoval ho geodet na základe katastrálnej mapy. V prípade, že by tento geometrický plán bol vyhotovený na základe reálnej držby pozemkov, terajší súdny spor by neexistoval. Keby bola žalobkyňa vlastníkom pozemku na základe predošlých vlastníckych práv a nie vydržania, je zrejmé, že pri výstavbe schodiska by pravdepodobne nedovolila stavať predmetné schodisko na jej pozemku. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetný pozemok nadobudla žalobkyňa vydržaním v roku 2007 je otázka vzťahu ku schodisku otáznna. Prvá možnosť je, že sporná časť schodiska, ktorá sa nachádzala za plotom nebola v jej užívaní a preto bolo vydržanie pozemku pod schodiskom neoprávnené a žalovaná podá žalobu o určenie vlastníckych práv založených, resp. určených predmetným vydržaním. Druhá možnosť je, že vo vydržaní žalobkyňa uviedla, že užívala celý pozemok, t.j. vrátane časti schodiska za plotom. V tomto prípade je zrejmé, že časť schodiska nadobudla pri svojom vydržaní aj s pozemkom a preto ho môže odstrániť aj bez súhlasu žalovanej. Na základe týchto skutočností navrhla žalovaná, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

9. Žalobkyňa k dovolaniu žalovanej uviedla, že podľa nej bol procesný postup oboch súdov nižších inštancií v súlade s právnymi predpismi a skutočnosť, že sa žalovaná nestotožňuje s právnym názorom súdu nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia, jeho neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti. Nebolo nijako porušené právo žalovanej na spravodlivý súdny proces a konštatovaním súdov o pasívnej vecnej legitímácii žalovanej nedošlo ani k porušeniu § 420 písm. b) CSP. Žalobkyňa preto navrhla dovolanie žalovanej odmietnuť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné.

11. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu. Aj keď žalovaná tento uplatnený dovolací dôvod *expresis verbis* neodôvodňuje, z obsahu jej dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že jeho naplnenie vidí v záveroch súdov nižších inštancií o aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne a pasívnej vecnej legitímácii svojej osoby. Takéto dôvody sa však úplne mýňajú so zmyslom a účelom dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. b) CSP.

12. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. b) CSP je naplnený totiž len vtedy, ak súd koná s niekým, kto nemá procesnú subjektivitu (§ 61 CSP), teda ani nemá spôsobilosť na práva a povinnosti v zmysle hmotného práva (fyzické a právnické osoby, štát) a ani mu osobitný zákon procesnú subjektivitu nepriznal (napríklad zdravotnícke zariadenie v konaní o spôsobilosti na právne úkony podľa § 255 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku). K takýmto prípadom typicky dochádza vtedy, keď fyzická osoba, ktorá je stranou sporu zomrie, prípadne právnická osoba zanikne, teda stratia spôsobilosť na práva a povinnosti v zmysle hmotného práva a tým aj procesnú subjektivitu, a konajúci súd túto skutočnosť nezistí a ďalej s touto osobou koná a rozhodne. V rozhodnutí je teda osobou oprávnenou alebo povinnou niekto, kto vôbec nemohol byť za osobu oprávnenú alebo povinnú určený, pretože už nežije, neexistuje a rozhodnutie je teda zmatečné. Na nápravu takýchto procesných pochybení slúži dovolací dôvod podľa § 420 písm. b) CSP.

13. Od procesnej subjektivity však treba odlišovať tzv. vecnú legitímáciu strany - aktívnu či pasívnu, ktorá znamená hmotnoprávny vzťah strany sporu k prejednáwanej veci. Má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. Napríklad v prípade konania o odstránenie neoprávnenej stavby na cudzom pozemku podľa § 135c Občianskeho zákonníka (ako je to v tomto prípade), má pasívnu vecnú legitímáciu osoba, ktorá je vlastníkom neoprávnenej stavby a aktívnu vecnú legitímáciu osoba, ktorá je vlastníkom pozemku, na ktorom je takáto stavba postavená. Vecná legitímácia a jej nedostatok je z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. b) CSP však právne bezvýznamná.

14. Keďže žalovaná svoje dovolanie podľa § 420 písm. b) CSP nesprávne odôvodnila poukazom na vecnú legitímáciu strán sporu, je jej dovolanie v tejto časti neprípustné.

15. Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie v zmysle tohto zákonného ustanovenia je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (pozri rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/140/2019, sp. zn. 4Cdo/120/2019 a pod.). Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

16. V danom prípade žalovaná opäť uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP *expresis verbis* neodôvodnila. Dovolací súd ani pri snahe autenticky porozumieť dovolaniu žalovanej (§ 124 ods. 1 CSP)

dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu dovolania žalovanej nedokázal vyabstrahovať. Z dovolania žalovanej vyplýva iba jej polemika so skutkovými a právnymi závermi súdov nižších inštancií, nie však to, aké práva dovolateľky a akým konkrétnym postupom súdu mali byť porušené. Ani v tejto časti preto nemožno hodnotiť dovolanie žalovanej ako prípustné.

17. Vzhľadom na uvedené závery najvyšší súd dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. f) CSP odmietol v celom rozsahu ako neprípustné, keď nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.